

Vrienden van het **AIRBORNE** MUSEUM

Nieuws over de renovatie

Op vrijdag 18 juli jl. heeft het bestuur van de Stichting Airborne Museum besloten de opdracht voor de bouw- en renovatiewerkzaamheden aan het Airborne Museum officieel te verstrekken aan Klaassen Bouwmaatschappij en ITN Installatietechniek BV uit Ede. Men hoopt dat in oktober met de werkzaamheden begonnen kan worden. Rond die tijd gaat het museum ook dicht, want het is onmogelijk om open te blijven wanneer de bouwwerkzaamheden plaatsvinden. Het gebouw moet geheel worden ontruimd en dat wordt een grote, gecompliceerde operatie. Alle objecten worden geregistreerd en ingepakt om daarna te worden vervoerd naar een depot, waar ze tijdelijk worden opgeslagen. Het is de bedoeling om de villa Hartenstein van boven tot onder op te knappen. Aan de zuidzijde van Hartenstein wordt de grote ondergrondse ruimte gebouwd, waarin de 'belevingsruimte' komt en aan de westzijde verrijst het nieuwe glazen ingangsgebouw.

Wanneer de bouwwerkzaamheden klaar zijn, wordt het museum geheel opnieuw ingericht.

Er is gekozen voor een totale metamorfose en modernisering van de expositie. Er zal vrijwel niets meer over blijven van de huidige inrichting. In de kamers van de villa Hartenstein zal een aantal thematische onderwerpen uit Operatie Market Garden worden behandeld. Voor de vormgeving daarvan is kortgeleden een nieuw ontwerp bureau ingehuurd. De ondergrondse 'belevingsruimte' wordt eveneens ingericht door een ontwerp bureau, dat daarbij advies krijgt van medewerkers van het museum en een groepje vrijwilligers.

Het informatie centrum in Arnhem blijft open en er wordt gekeken of daar, in de periode dat het museum dicht is, wat extra's gedaan kan worden. Penningmeester en bestuurscoördinator Innovatie van het Airborne Museum, Paul Tirion verwacht dat het museum in de zomer van 2009 weer open gaat, op tijd voor de 65e herdenking van de Slag om Arnhem.

Geslaagde excursie naar Engeland

Op veler verzoek organiseerde de VVAM eind mei weer een excursie naar Engeland. Er werden bezoeken gebracht aan verschillende musea, zoals aan vliegveld

Duxford, het Imperial War Museum en het museum van het Army Air Corps. Eén van de hoogtepunten was ongetwijfeld het bezoek aan Southwick House bij Portsmouth, waar in juni 1944 het 'Allied Expeditionary Force advance headquarters' was gevestigd' en waar in de periode rond D-day ook Generaal Eisenhower zetelde.

De groep kreeg een rondleiding en werd ontvangen in de voormalige 'Map Room', waar de grote kaart van het invasiegebied nog steeds aanwezig is. Deze kaart, waarop de geallieerde bevelhebbers de operatie konden volgen, is geheel gerestaureerd en wordt nu beschermd door een grote glazen wand. De huidige commandant van het complex, waar Southwick House deel van uitmaakt, gaf een uitgebreide en gedetailleerde uitleg over de situatie in dit hoofdkwartier tijdens D-day.

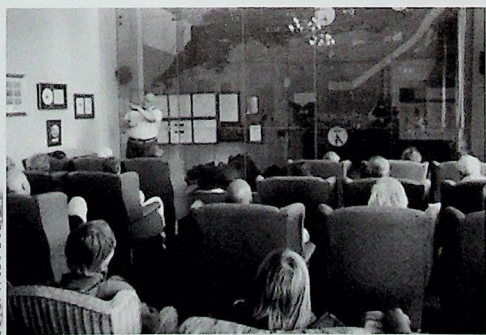

FOTO: WYBO BOERSMA

Tijdens de VVAM excursie naar Engeland werd de groep ontvangen in Southwick House, het voormalige hoofdkwartier van Generaal Eisenhower tijdens D-day. Bij de grote kaart van het invasiegebied werd uitleg gegeven over de planning en uitvoering van de invasie op 6 juni 1944.

Museum krijgt half miljoen euro

Het Airborne Museum krijgt een half miljoen euro van het V-fonds, het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg. Het fonds wil meer aandacht geven aan 'actuele lessen uit het verleden'. Het Airborne Museum past met haar thema 'de Slag om Arnhem' geheel binnen deze doelstelling. Dit bedrag vormt een belangrijke bijdrage voor het realiseren van het innovatieproject. Door deze toezegging is het totaal-

bedrag dat beschikbaar is voor de renovatie tot boven de 5 miljoen euro gestegen. Nu kunnen de werkzaamheden daadwerkelijk beginnen.

Diorama van 'Huiskamer'

Veel leden en enthousiaste niet-leden hebben gereageerd op mijn oproep voor attributen uit de periode 1940-1945 voor het huiskamer-diorama. Hiervoor mijn dank. Ik verzoek u voorlopig geen aanbiedingen meer te doen, omdat we denken dat er genoeg materiaal is om een natuurgetrouw diorama aan te kleden. Op dit moment lijkt mijn schuur bedrieglijk veel op die van 'Malle Pietje'! Veel dank voor de medewerking. De gemaakte afspraken wat betreft reeds aangeboden en geaccepteerde spulletjes, blijven natuurlijk gehandhaafd.

(Chris van Roekel)

Conferentie van de 'Guild of Battlefield Guides'

Voor de conferentie van de 'Guild of Battlefield Guides', die van 12 t/m 14 september in Arnhem wordt gehouden, hebben zich 31 Britse leden en 18 Nederlanders ingeschreven. Van de Nederlanders woont een aantal alleen een deel van het programma bij. Het programma omvat ondermeer de opening van de 'Liberation route' in het gebied Arnhem/Nijmegen. Dit zal gebeuren in aanwezigheid van de Britse en Amerikaanse ambassadeur. Een hoogtepunt is ook het avondprogramma met een re-enactment van Operatie Pegasus I. Hierbij wordt door de Nationale Reserve en de 'Living History Group Holland' de overtocht over de Rijn nagespeeld. De deelnemers aan de conferentie bekijken deze oversteek vanaf boten op de Rijn. Dit programma is een onderdeel van een PR dag, die door de VVV Ede & Vallei wordt georganiseerd in het kader van de 25e Pegasus wandeltocht in oktober. Verder zijn er tijdens de conferentie lezingen, een battlefield tour in de wijk Lombok en bij Onderlangs en Bovenover, een 'Social Evening' in de middeleeuwse kelders van Arnhem en natuurlijk een bezoek aan het Airborne Museum en de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek. Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met Wybo Boersma, e-mail: w.boersma@wxw.nl

Battlefield Tours

De Battlefield Tour 'Operation VARSITY', die op 11 oktober wordt gehouden in het gebied van Haminkeln en Wesel, was eind augustus bijna geheel volgeboekt. Mocht u willen weten of er nog plaatsen over zijn, informeert u dan even bij het Airborne Museum (026 3337710) of bij Wybo Boersma (0318 639633).

De battlefield tour naar de Ardennen gaat dit jaar niet door, omdat er niet voldoende inschrijvingen waren. Aan de deelnemers die ingeschreven hebben, wordt de aanbesteding teruggestort. Hierover hebben zij reeds bericht ontvangen. Intussen wordt gewerkt aan het programma voor de battlefield tours in 2009. Als er leden zijn die een voorstel hebben voor het houden van een bepaalde tour en/of willen meewerken aan de organisatie van een tour, dan kunnen zij contact opnemen met Wybo Boersma.

Gids van 'Operatie Pegasus I' overleden

Op juli overleed op 86 jarige leeftijd Maarten van de Bent. In oktober 1944 speelde de toen 23-jarige Maarten een belangrijke rol bij Operatie Pegasus I. Daarbij werden 138 geallieerde militairen, waarvan het merendeel na de Slag om Arnhem in het gebied van de Veluwe was ondergedoken, tussen Wageningen en Renkum over de Rijn naar de vrijheid gebracht. Maarten van de Bent was betrokken bij zowel de voorbereiding als de uitvoering van deze operatie. Binnenkort verschijnt er een nieuw boek over de operaties Pegasus I & II, zodat we in het volgende nummer van de Nieuwsbrief op dit onderwerp terug zullen komen.

'The Wrong Side of the River'

In Ministry 92, getiteld 'The Storm Boat Kings', gaf ons lid John Sliz uit Canada een beschrijving van de rol die de 23rd Royal Canadian Engineers hebben gespeeld bij 'Operation Berlin' waarbij aan het eind van de Slag om Arnhem de restanten van de Eerste Britse Airborne Divisie over de Rijn werden teruggetrokken. Kortgeleden kwam er opnieuw een publicatie uit van zijn hand. Het is een boekje waarin de genie compagnie van de Eerste Poolse Onafhankelijke Parachutisten Brigade tijdens de slag centraal staat. Het boekje draagt de titel 'The Wrong Side of the River, The Polish Engineer Company At Arnhem'. Deze compagnie slaagde er in om in de nacht van 22 september 1944 een groep van 52 Poolse soldaten met boten over de Rijn naar de Perimeter in Oosterbeek te brengen, om daar de Britten te versterken. De volgende nacht konden er zelfs 153 Polen worden overgezet. John Sliz heeft deze operaties tot in detail uitgezocht en beschreven. Het boekje is geïllustreerd met enkele foto's en een aantal uitstekende, gedetailleerde kaarten. In een appendix zijn opgenomen een lijst van de mannen die deel uitmaakten van de compagnie en het nummer van het toestel, waarin ze zaten, een 'Roll of Honour' en een lijst van gewonden.

Voor nadere informatie over deze privé uitgave kunt u mailen naar thesliz@hotmail.com

Nog steeds E-mail adressen gevraagd

Vooruitlopend op onze plannen voor een snellere informatievoorziening van onze leden, vragen wij u om, wanneer u gebruik maakt van e-mail, uw e-mail adres te turen naar onze secretaris (vvam@airborne-museum.org). Alvast dank hiervoor!

'A Fragment of Life'

In 1991 verscheen een boekje getiteld 'The Border Regiment at Arnhem' door Alan Green. Alan Green was commandant van het 20e Peloton in D Company van het 1st Border Battalion. In de daarop volgende jaren verzamelde hij nog veel meer materiaal en publiceerde dat in 1994 in het 'standaardwerk' 'When Dragons Flew' - an illustrated history of the Border Regiment 1939-1945'.

Alan overleed in 2004 en zijn zoon heeft nu een interessant boekje gepubliceerd over zijn vaders militaire diensttijd tijdens de oorlog. Hoewel een deel van de tekst afkomstig is uit het boek 'When Dragons Flew',

bevat het ook nieuwe gegevens en foto's. Bijzonder is o.a het verslag van zijn krijgsgevangenschap en de 17 dagen durende gedwongen tocht vanuit het kamp, toen de geallieerden naderden. Daarbij staat een serie unieke foto's, die werden genomen door een Nieuw Zeelandse officier en die nog nooit eerder zijn gepubliceerd. Daarnaast bevat het boekje een aantal brieven en documenten over Alans militaire dienst, zowel van voor als van na de Slag om Arnhem. Het is een aardige aanvulling op de geschiedenis van de Slag om Arnhem.

'A Fragment of Life, A biography of a member of the 1st Airborne Division, base don the papers and writings of the Reverend Canon Alan Green' telt 54 pagina's, 34 foto's en 9 kaarten. Het is een zeer goed verzorgde privé uitgave, zonder ISBN nummer. Het is uitgegeven in een beperkte oplage van 500 exemplaren en is verkrijgbaar bij het Airborne Museum in Oosterbeek en bij het Museum of the King's Own Border Regiment in Carlisle. Het kan ook rechtstreeks worden besteld bij Peter Green, adres 7 Prospect Hill, Old Town, Swindon, SN1 3JU, United Kingdom. Peter verkoopt de boekjes voor £ 7.99 plus £ 1 verzendkosten. Onze vertegenwoordiger in het Verenigd Koninkrijk, Niall Cherry, heeft ze ook in voorraad.

Niet weggooiën!

Enige tijd geleden werd er gestart met een actie, waarbij Nederlandse oorlogsmusea de mensen in het land bewust willen maken van het feit dat ze materiaal uit de Tweede Wereldoorlog niet zomaar moeten weggooiën. Vaak gaat het hierbij om unieke stukken. Regelmatig krijgen wij in het Airborne Museum bijzondere schenkingen en steeds weer staan wij versteld van het feit dat er in Oosterbeek en omgeving nog zoveel voorwerpen te voorschijn komen, die betrekking hebben op de Slag om Arnhem. Maar veel ligt ook nu nog verborgen en vergeten op zolders of in kelders. Wanneer u een voorwerp of papieren in huis heeft uit de Tweede Wereldoorlog en die wilt u kwijt, wilt u deze dan niet weggooiën, maar het museum bellen, zodat ik of een van mijn collega's kan komen kijken of het de moeite waard is om het materiaal in een museum zoals Hartenstein tentoon te stellen? Daarmee hopen we een bijdrage te leveren tot veilig stellen van 'stukjes geschiedenis' voor de volgende generaties. (Roland Boekhorst, behoudsmedewerker Airborne Museum)

Oproep

Tijdens de Slag om Arnhem zijn vooral door Duitse oorlogverslaggevers heel veel foto's gemaakt. Nog niet van alle afbeeldingen weten we echter waar ze zijn genomen. In deze Nieuwsbrief hebben we een foto opgenomen, die op 19 september 1944 werd gemaakt in Arnhem. We denken dat het gaat om het westelijk deel van Arnhem. Op de (niet geheel scherpe) afbeel-

FOTO: COLLECTIE BUNDESARCHIV, KOBLENZ

Duitse militairen in een buitgemaakte Britse Jeep, ergens in Arnhem. Waar zou deze Duitse foto gemaakt kunnen zijn?

ding zien we Duitse militairen in een buitgemaakte Britse Jeep. Links is op een muur een wit bordje zichtbaar, waarop een Duitse adelaar met hakenkruis en de afkorting 'NSDAP' staan. Daaronder hangt nog een kleiner bordje, waarvan de tekst onleesbaar is. Op de voorgrond zijn in de straat tramrails zichtbaar. Waar zou dit kunnen zijn? Wanneer u denkt dat u dat weet, neemt u dan contact op met Geert Maassen, Gelders Archief, Arnhem, telefoon 026 - 3521600 of via e-mail: g.maassen@geldersarchief.nl

TV programma 'Andere Tijden' over de film 'Theirs is the Glory'

Begin juli zijn in Arnhem en Oosterbeek opnamen gemaakt voor een aflevering van het TV programma 'Andere Tijden'. Dit bekende geschiedenisprogramma gaat deze keer aandacht schenken aan de film 'Theirs is the Glory', die in augustus en september 1945 werd gemaakt in Arnhem en Oosterbeek. Aan dit programma werken o.a mee Luitenant Hugh Ashmore (21st Independent Parachute Company), Mevrouw Anje Brummelkamp - van Maanen (dochter van de Oosterbeekse arts Dr. Van Maanen), Chris van Roekel, Robert Voskuil en Geert Maassen. Het programma wordt uitgezonden op 11 september a.s.

In memoriam Dick Kragt

Op 8 juli 2008 overleed op bijna 91-jarige leeftijd de voormalige MI9 agent Dick Kragt. Dick Kragt meldde zich in de oorlog in Londen voor de opleiding tot geheim agent. Hij werd door MI9 (Military Intelligence 9) naar Nederland gestuurd. Deze organisatie zette ontsnappingsroutes op voor in bezet gebied gestrande geallieerde militairen. Dicks opdracht was om in ons land een ontsnappingsroute voor boven Nederland neergeschoten piloten op te zetten. Dick, die bekend werd als 'Captain K', begon met het opzetten van een ontsnappingsroute via Maastricht naar België. In 1944 was zijn grootste karwei het opvangen en terug naar Engeland laten brengen van de airbornes die na de Slag om Arnhem gestrand waren en over de Veluwe zwierven. Na Pegasus I, een militair georganiseerde operatie waarbij in de nacht van 22 op 23

oktober 138 airbornes de Rijn overstaken kwam de desastreuze Pegasus II, een poging om dit te herhalen, die mislukte. Dick was betrokken bij de voorbereidingen, maar tegen het plan omdat hij het te gevaarlijk vond. Het werd echter toch doorgezet in de nacht van 17 op 18 november. Slechts zeven mannen bereikten de overkant, een aantal werd gevangen genomen en de rest zwierf rond. Dick probeerde hen te vinden, aan papieren te helpen en van burgerkleren te voorzien. Hij vergaderde iedere dag met zijn team in het huis van Evert en Marie Bruinekreeft-van der Wiel. Zij hadden een kruidenierswinkel annex postkantoor. Evert was de postbode en kon dus overal zonder dat men argwaan kreeg mededelingen doorgeven. De vader van Marie was de dorpsveldwachter en kon onderduikers over straat begeleiden. Bovendien viel het niet op als er veel mensen aan huis kwamen want in een kruidenierswinkel is het altijd druk. De airbornes moesten toen over de Rijn tussen Overlangbroek en Amerongen en dan door de Betuwe. Dit ging goed tot er in januari 1945 in de Betuwe zo hevig gevochten werd dat die route onbruikbaar was. Daarom werd begin februari 1945 de route door de Biesbos in gebruik genomen. De airbornes zaten tot ze wegkonden in opvanghuizen in o.a. Leersum, Doorn en Maarn. Dick controleerde of deze adressen veilig waren en zorgde ervoor dat alles zo goed mogelijk verliep. Uiteraard deed hij dit niet alleen. Er was een grote groep van verzetsmensen die de airbornes op de verschillende etappes van hun reis begeleidde.

Dick was erg voorzichtig en hield altijd het hoofd koel. Stoer doen was hem vreemd. Hij had een uitgebreid netwerk opgebouwd van mensen die ergens nuttig voor waren. Dick was één van de twee door geheime diensten uitgezonden agenten die bijna twee jaar lang, van juni 1943 tot de bevrijding, hun operaties in bezet gebied konden voltooien.

De Nederlandse regering toonde haar erkentelijkheid door hem te decoreren met de Bronzen Leeuw. Van de Amerikanen kreeg hij de 'Medal of Freedom' met gouden palm en ook de Engelsen gaven hem een hoge onderscheiding, de 'Kings Medal for Courage'. Hij was erg bescheiden en sprak vrijwel nooit over de oorlog. Zijn laatste bezoek aan Nederland was bij de 50^e herdenking van de Slag om Arnhem in 1994, toen hij aanwezig was bij een reünie van Arnhem-veteranen en verzetsmensen die hen destijds geholpen hadden.

(Loek Caspers)

Wandelroute Ginkelse Heide

In de reeks 'Veluwe wandelroutes', uitgegeven door

de regio VVV 'Ede & Vallei' is enige tijd geleden een Battlefield-route verschenen. Het is een bewegwijzerde route van tien kilometer rond de Ginkelse heide bij Ede. Er zijn twee startpunten: bij het restaurant 'De Langenberg' in Ede en bij het restaurant 'Juffrouw Tok', beter bekend als de 'Herberg Zuid-Ginkel'. Beide restaurants liggen aan de N 224, de weg van Ede naar Arnhem en beschikken over een parkeerplaats.

De route loopt dwars door het gebied waar het 7e bataljon The Kings Own Scottish Borderers op 17 en 18 september 1944 strijd leverde tegen Duitse eenheden. In de middag van de 18 september landde de 4e Parachutistenbrigade op de Ginkelse heide, waarna de gevechten zich richting Wolfheze en Oosterbeek verplaatsten.

Tijdens de wandeling wordt op een tiental punten een eenvoudige beschrijving gegeven van de gebeurtenissen. Een begeleidend kaartje zorgt er voor dat men niet kan verdwalen. De route is aangegeven met paars/blauwe stikkers. De tekst is samengesteld door de heer Van Seters van het 'Museum Verbindingsdienst' in Ede. De foto's zijn geleverd door het Airborne Museum en door fotograaf Gert Jan Koster. Het is een eenvoudige, maar duidelijke gids, die te verkrijgen is bij de VVV Ede, bij de genoemde restaurants en in het Airborne Museum in Oosterbeek. Zeker voor de zomermaanden is de wandeling aan aanrader! Prijs € 1,95.

(Wybo Boersma)

Herstel park Hartenstein

Niet alleen wordt gewerkt aan plannen voor de renovatie van het Airborne Museum, maar ook wil men het omliggende park in oude luister herstellen. Het is de bedoeling dat in het park o.a. een aantal 'zichtlijnen' zal terugkomen, waardoor het gebouw vanuit de omgeving beter zichtbaar zal zijn. Vanuit Hartenstein krijgt men dan ook veel beter zicht op de omgeving. Inmiddels is ook gesproken over het parkeren rond het museum. In verband met het te verwachten toenemend aantal bezoekers, zal een oplossing gevonden moeten worden voor het tekort aan parkeerruimte. De bewoners van de omliggende straten zullen bij de plannen worden betrokken.

Chaplains capbadge

Eén van de leden van de VVAM heeft mij tijdens de Jaarvergadering gevraagd naar een capbadge van de Britse chaplains. Deze capbadge is inmiddels binnen, maar ik heb de naam van de betreffende persoon niet meer. Wil degene die mij om de badge vroeg, even contact met mij opnemen? (Chris van Roekel, 026-333261)

COLOFON

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum Oosterbeek (Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek) en verschijnt vier keer per jaar. Het doel is bekendheid te geven aan het Airborne Museum, de Vereniging Vrienden en de geschiedenis van de Slag om Arnhem.

Telefoon museum: (026) 333 77 10

Redactie: drs. R.P.G.A. Voskuil en W. Boersma

Redactieadres: Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek, e-mail: vvam@airbornemuseum.org

Penningmeester/ledenadministratie: Frits Miedema, telefoon (026) 333 64 76, e-mail: fymiedema@planet.nl

Coördinatie verzending, archivering & distributie losse

nummers: Chris van Roekel, Oosterbeek.

Vormgeving: Hildebrand DTP, Wageningen.

Druk: Drukkerij Verweij Wageningen B.V.